

La vista és la que treballa

Hem observat, en diferents articles del nostre setmanari que, moltes vegades, la vessem quan hem d'utilitzar els verbs *estar* i *ésser*.

La qüestió no és pas tan senzilla com aparentment pugui semblar. Però procurarem donar algunes petites idees, per tal que les tinguem presents a l'hora d'escriure frases en les quals hagin d'intervenir els esmentats verbs.

Per això, hem cregut adient advertir, primerament, que el verb castellà *estar*, quan va acompanyat d'una designació de lloc, cal que sigui traduït en català per *ésser*.

Així, *a las ocho estábamos en casa*, direm o escriurem, *a les vuit érem a casa*. Quan vulguem traduir, *¿dónde está tu madre?*, escriurem, *on és la teva mare?*

Estar, en català, acompanyat també d'una designació de lloc, significa *residir, habitar, fer estada*. Quan diem, per exemple, *el meu oncle está al carrer Vell*, volem dir que hi viu. En canvi, si diguéssim *el meu oncle és al carrer Vell*, voldríem dir que s'hi troba en aquell moment, d'una manera accidental, però no habitual.

Convé, doncs, anar molt en compte en l'ús del verb *estar* acompanyat d'una determinació circumstancial de lloc, a fi i efecte d'evitar que prosperi aquesta tendència que tenim d'emprar sovintment *estar* com a sinònim d'*ésser*.

Recordo que quan estudiava la nostra llengua, moltes vegades se'ns deia que, en català, és possible el següent diàleg:

— El senyor X?

— No hi és.

— No està aquí?

— Sí, està aquí, però ara no hi és tot remarcant, com podeu copsar, que el senyor X vivia en aquella casa (hi *estava*) però que, en aquell moment, no hi *era* (o sigui que, circumstancialment, es trobava fora).

És evident que la influència castellana ha estat favorable a l'ús del verb *estar*. I, moltes vegades, sense adonar-nos-en, reemplacem *ésser* per *estar*. Frequentment, sentim dir: *En aquell moment no estàvem en casa*, o bé, *l'aigua ja està calenta*, en lloc de dir: *en aquell moment no érem a casa*, i *l'aigua ja és calenta*. També, per la mateixa causa, usem molts cops la perífrasi *estar fent* en lloc de *fer*. Avui, diem *estem jugant*, *estem dinant*, quan és més fàcil i correcte dir simplement *juguem*, *dinem*, etc.

Finalment, remarcarem que així com diem, referint-nos a l'estat d'una persona que *està fred*, no direm que una beguda *està freda*, sinó que *és freda*, com no direm que una sopa *està salada* o un líquid *està bullent*, sinó que *és salada* i *és bullent*.

Naturalment, estem pagant els plats trencats del bilingüisme. Però ens hem d'esforçar per tal de depurar el nostre lèxic.

I, per avui, prou. Gràcies per la vostra atenció.

R. M. C.

Els Carnestoltes d'ahir

Tota aquella setmana en eixir d'estudi o de costura, la mainada fèiem cap a Can Solda, on anàvem veient en Carnestoltes, i la dona d'en Carnestoltes, i el fill d'en Carnestoltes —que per cert el criava una dida molt revinguda—, i tota mena d'alts personatges, tots fets de drap i amb carotes de cartó...

Aquestes gresques, que duraven fins el dimecres el vespre, que es feia l'enterrament del «pobre Carnestoltes» amb una passada del grotesc més pebleu.

El dijous d'aquella setmana —el Dijous Gras—, llavors era celebrat en moltes cases, i en els petits tallers i obradors, a mitja tarda, amos i obrers s'aplegaven i es menjaven la truita d'ous tradicional. En els col·legis també, si feia bon temps, els petits anaven amb el mestre a berenar als afores a la vila.

Ja no cal dir que a la mainada ens treien de polleguera les disfresses que passejaven llurs gràcies —és un dir— carretera amunt i carretera avall i que sempre hauríem vist carregades amb tota una mena d'estris i que corrien atrafegades, com si canviessin de casa o com si algú les empaités.

El primer ball de disfresses al qual assistírem es va donar al bosc d'en Fradera. Aquest bosc, cuitem a aclarir que era la sala de La Unió Liberal, la seva transformació fou obra del dibuixant Richard Fradera, que fou veí nostre durant bastant temps. La sala fou convertida en un bosc de pins naturals; en l'escenari s'instal·là una cascada amb aigua natural de la vila, i tot plegat, amb l'enllumenat de gas feia un gran efecte.

De tot aquell garbuix sols en recordem unes «senyores antigues» —molt antigues, molt altes i molt enravenades— que ens van fer rodar el cap tota aquella nit: eren la Carme Viader (de can Pere Manyà), dues germanes, una noia de can Net i l'altra de can Saló, que tingueren la humorada de disfressar-se amb robes de l'antigor i es cobriren el rostre amb la negror d'una màscara, damunt de la qual hi estengueren llurs cabelleres i una mantellina, i es posaren una carota de cartó en el clatell. Quin efecte ens feia veure aquelles senyores que caminaven de reculons i que amb grossos ventalls es ventaven l'esquena i quan ballaven es miraven els badocs en lloc de mirar-se el ballador.

L'any 1908 organitzàrem la visita d'una banda de regiment francesa... Fèrem el reclutament, llogàrem els uniformes i els instruments, i convidàrem el poble. «Secretament» ens aplegàrem en un dels edificis de l'estació de M.Z.A., i en un tren molt especial arribàvem el vespre del dimarts de Carnestoltes. La Junta i molts socis de l'A!-hambra, tots amb atxes de cera... acudiren a la recepció —amb música naturalment— i en voleu de gresca...! Als músics de la banda, que érem uns seixanta, ens acompanyaven les «autoritats» corresponents i, en baixar del tren, tots foren abraçades i petons, i visques, i un pet de Marsellesa que esfereïa... Els músics més desnarits anàvem carregats amb els instruments més grossos i de més pes, i els més alts i més forçuts tocaven el flautí, els ferrets, els platets... Ja a dins, van haver-hi parlaments en francès i en espanyol, i tot quedà tan bé, que mai no s'havia vist un acte semblant de confraternitat hispano-francesa.

L'any 13 organitzàrem una «kàbila», formada per uns seixanta kabilenys... A can Trascó havíem adquirit unes samarretes de color de xocolata amb vies blanques, i a ca l'esparter unes cuirases d'espart; dues tovalloles, guarnides amb ràfia, en les lligàrem a la cintura; unes vetes vermelles, les entreteixíem dels peus fins els genolls; dos fregalls en feien de braçalets; una barretina de punt, negra, ens servia de carota; ens cofàrem amb un barret de palla, i una escombra —que la dúiem a l'espatlla—, ens feia d'escopeta. El cacic portava un barret d'aquests que cobreixen la testa dels ases en ple estiu, i, en lloc d'escombra, anava armat amb un esterenyiner.

L'any 1917, famós per les anomenades Junes de Defensa, l'Assemblea de Parlamentaris i una vaga bastant general i revolucionària, per a nosaltres, que no apuntem molt alt, també ho fou de famós, perquè aquell any es celebrà, a la nostra vila, el «Primer Congrés Agrícola i Cultural».

Aquell famós dimarts, doncs arribàrem els congressistes —en tren, naturalment—, i a la nostra arribada assistí molta gent i el propi Carnestoltes..., que seia majestuosament en el seu tron reial, instal·lat damunt d'una carrosa que tiraven tota una renglera d'animals.

Els savis... tots lluïem les barbes, els mostatxos i les patilles de més prosapopeia: les vestidures eren de peça llarga per amunt, i, tots estàvem carregats de sapiència, i a més ens havien carregat amb grossos llibres i estris de tota mena.

Quin aspecte veure tan savis reunits i a punt de fer feina! Homes doctes, vinguts de quí sap d'on, carregats de creus, medalles, condecoracions, faixes i llaçades, i encara més carregats de sapiència...! I quin «coloquio»... Cada un dels congressistes anàvem exposant les tesis que ja dúiem empaquetades i durant tres hores es féu un devessall d'oratória científica i atapeïda per a tractar, des dels angles més insospitats, dels naps, les cols i les xirivies; dels pèsols tendres, tan menuts; dels cigrons més humils i de les mongetes més explosives; dels pebrots més vermells i dels bitxos més coents; de les patates, de les figues, dels raïms i dels raves.

L'any 1921 fèrem uns Jocs Florals com no se'n recorden altres de semblants. Van aplegar-nos tants poetes com un pugui semblar; per excés de reïnes, aquells foren els primers Jocs Florals federals que s'han fet a la nostra terra.

Altres anys vàrem fer: una sessió plenària de la Societat de Nacions; una Conferència Intercontinental per a cercar tres peus al gat i discutir la quadratura del cercle; un Circ Equestre sense feres, per a evitar desgràcies majors; un Music-hall amb noies del «Bataclán» i altres centres «culturals» del Paral·lel de Barcelona; un Congrés Mèdic per a tractar de la Neurella Ensorrada, amb demostracions d'obra i de paraula a càrrec del Doctor Terenyina. I, això sí, cada any es va fer «derroche de elocuencia» i es va dansar, es va sopar i es va fer ressorp, sempre «amb aquella alegria».

Fragments del llibre «Vila Oberta» d'Amador Garrell